

ORDFÖRKLARINGAR

abstrakt: tänkt att vara skilt från den konkreta verkligheten, specifika föremål eller faktiska händelser, såsom en abstrakt idé.

179

AIDS: (kort för Acquired Immune Deficiency Syndrome) en sjukdom som förstör det naturliga skyddssystem som kroppen använder mot andra sjukdomar. Se även **HIV**.

amfetamin: vilket som helst i en grupp kraftiga stimulerande medel, ofta kallat "uppåttjack", och som påverkar det centrala nervsystemet (hjärnan och ryggraden), ökar hjärtverksamheten och blodtrycket samtidigt som de minskar trötthet. Utmattning och depression följer när verkningarna av amfetamin upphör. Allvarliga mentala problem kan utvecklas vid upprepat bruk.

andningsvägarna: den passage som utgörs av mun, näsa, strupe och lungor, genom vilken luft passerar under andningen.

Appalacherna: en bergskedja i östra Nordamerika som sträcker sig från södra Québec till norra Alabama.

beroende: ett fysiskt eller mentalt "behov" av att ta en drog eller ett annat ämne regelbundet, trots att det sannolikt har en skadlig inverkan på en.

blackout: tillfällig förlust av medvetande, syn eller minne.

blodkärl: alla blodådror (både stora och små) som transporterar blod igenom kroppen.

bronkit: en inflammation (irritation, svullnad, smärtsamt tillstånd) hos bronkerna, de två grenarna av luftrören som leder luft till lungorna

butan: gas som framställs ur råolja och används som drivmedel.

Centret för sjukdomskontroll (Center for Disease Control, CDC):

en myndighet i USAs regering, med huvudkontor och huvudlaboratorier i Atlanta, Georgia. CDC bedriver forskning för att finna ursprunget till och förekomst av sjukdomar, och utvecklar metoder för att kontrollera och förebygga dessa.

cocktail: en dryck eller lösning som består av olika droger.

delirium: ett tillstånd som utmärks av extrem rastlöshet, förvirring och ibland hallucinationer, orsakat av feber, förgiftning eller hjärnskada.

delirium tremens: ett psykotiskt tillstånd som är karakteristiskt hos kroniska alkoholister och inbegriper skakningar, hallucinationer, ångest och förvirring.

depressiva medel: dessa medel som ofta kallas nervlugnande medel saktar ner hjärnfunktionerna. De inkluderar lugnande medel.

derivat: ett kemisk ämne som har bildats från ett besläktat ämne.

designer-drog: en drog som har förändrats kemiskt för att förbättra dess egenskaper eller för att undgå förbud.

diabetes: kronisk sjukdom som kännetecknas av alltför mycket socker i blodet, överdriven törst, hunger och urinering, samt kraftlöshet. Om inte diabetes behandlas kan det resultera i koma och död.

drogkultur: syftar inte bara på livsstilarna hos människor som missbrukar droger och de sätt på vilka de klär sig, och hur missbrukare av olika typer av droger i allmänhet uppför sig, utan syftar även på den grad till vilken droger har trängt in på så många aspekter av vårt samhälle och har påverkat vår kultur på olika grundläggande sätt.

Drug Enforcement Administration (DEA): myndighet i USA som etablerades 1973. Dess främsta syfte är att reducera mängden illegalt producerade droger i USA och se till att sådana droger inte kommer in i USA från andra länder.

FNs kontor för droger och kriminalitet: FNs kontor för droger och kriminalitet hjälper länder att bekämpa illegala droger, brottslighet och terrorism.

förgiftning: tillståndet att ha fått i sig så mycket av ett eller flera skadliga ämnen att det gör en sjuk eller dödar en.

gift: ett ämne som orsakar sjukdom, skada eller död om det intas i kroppen eller produceras i kroppen.

hallucination: förnimmelsten av någon eller någonting som faktiskt inte finns där, vilket ofta framkallas av en drog.

HIV (Human Immunodeficiency Virus): virus som, vanligtvis efter flera år, leder till AIDS. Se **AIDS**.

hjärtklaff: en klaff är en liten bit vävnad i hjärtat eller i en ven som kontrollerar blodflödet och håller det flödande i enbart en riktning.

hög: att ha en tillfällig, falsk lyckokänsla med reducerad kroppslig och mental kontroll, genom bruk av alkohol eller en drog.

högt blodtryck: blodtryck är den kraft med vilken blod flyter igenom kroppen. När någon har högt blodtryck innebär det att hjärtat måste arbeta hårdare för att pumpa blodet igenom artärerna. Om tillståndet består är det sannolikt att hjärta och blodkärl skadas.

immunsystem: immunsystemet består av alla organ och processer i kroppen som skyddar en person från sjukdom och infektion.

impotens: kronisk oförmåga att få erektion så att man kan utföra en sexualakt.

inkörsdrog: en drog som, när den används kan leda till att personen börjar använda mer beroendeframkallande medel.

kick: den första plötsliga sensationen som man känner när man röker eller injicerar en drog, vars varaktighet beror på vilken drog det gäller.

konvulsioner: våldsamma skakningar i kroppen eller armar och ben på grund av okontrollerade muskelsammandragningar (häftiga och smärtsamma rörelser), vilka kan vara ett symptom på störningar i hjärnan och andra tillstånd.

kultur: den tro och de aktiviteter som är gemensam för medlemmar av en grupp. Kultur inbegriper idéer som människor har om konst, religion, familj och regering, deras idéer om vad som är viktigt eller värdefullt, hur människor borde agera och vad folk tycker om att roa sig med eller avnjuta som underhållning.

kåda: det halvfasta ämne som kommer från saven hos vissa växter och träd. Det används i lacker, färg, klister, bläck och mediciner.

lugnande medel: en medicin eller medel som lugnar eller får en att somna.

lösningsmedel: ämne som upplöser ett annat ämne och bildar en lösning.

menstruationscykel: hos en kvinna som inte är gravid, utsöndringen av blod och annat material från insidan av livmodern omkring en gång i månaden.

metamfetamin: en synnerligen beroendeframkallande centralstimulerande (hjärnan och ryggraden) medel; en illegal syntetisk drog i samma klass som kokain och andra kraftiga gatudroger.

mjöldryga: möglet mjöldryga som infekterar blommorna på vete, råg och andra sädeskorn och skapar ett gift som kan skada människor och djur som äter den infekterade säden.

morfin: en drog som kommer ifrån opiumvallmon och som kan bli beroendeframkallande vid långvarig användning. Det används för att ge lättnad vid svåra smärtor.

motorisk förmåga: rörlighet och koordination i kroppens rörelser.

narkotika: en drog som påverkar det centrala nervsystemet (hjärna och ryggrad), vilket kan resultera i yrsel, intensivt lyckorus, minnesförlust, brist på koordination, samt medvetlöshet. Många narkotiska ämnen kommer från opiumvallmon.

nervceller: celler som är en del av nervsystemet och skickar budskap till och från hjärnan.

nervsystemet: alla kroppens nerver tillsammans med hjärnan och ryggraden.

njursvikt: när njurarnas funktion minskar eller upphör helt, eller inte längre fungerar tillfredsställande.

opiumkrigen: två handelskrig (1839-1842, 1856-1860) mellan Storbritannien och Kina som började som en konflikt om opiumhandeln.

panikanfall: en plötslig, överväldigande känsla av rädsla eller ängslan som hindrar en person från att fungera, ofta framkallad av en förfluten eller nuvarande källa till ängslan.

prenatal: som existerade eller hände under graviditeten men före födelsen.

propan: en färglös gas som används för matlagning och uppvärmning.

psykologisk krigföring: bruket av propaganda, hot och andra psykologiska tekniker för att vilseleda, skrämma, demoralisera eller på annat sätt påverka en motståndares tänkande eller beteende.

spetsa: lägga till en liten mängd av en drog eller alkohol till någonting.

stimulerande medel: en drog som ökar den omedelbara energin och vakenheten, men som också leder till ökat blodtryck, hjärtrytm och andning.

stroke: en plötslig blockad eller bristning (att något går sönder) i ett blodkärl i hjärnan vilket resulterar i till exempel medvetslöshet, delvis förlust av rörelseförmåga eller förlust av talförmåga.

styrka: hur starkt något är, till exempel en drog eller alkoholhaltig dryck.

tillsats: ett ämne som har lagts till ett annat för att ändra eller förbättra det på något sätt, som till exempel färgen eller strukturen i mat.

tolerans: den naturliga eller utvecklade förmågan att stå emot verkningarna av det fortsatta eller ökande bruket av en drog. När en person använder en drog eller något annat ämne under en längre period, sägs det att de bygger upp en tolerans för de verkningar som drogen ger upphov till, dvs. en gradvis förlust eller reducering av dess vanliga effekt.

toulen: en färglös vätska som används som lösnings- och drivmedel.

tripp: den upplevelse som åstadkoms genom att man tar en drog som till exempel lsd.

tuberkulos: en sjukdom som överförs genom smitta och som påverkar lungor och andra organ.

värmeslag: ett tillstånd som orsakas av att man under alltför lång tid har utsatts för höga temperaturer, vilket orsakar hög feber, huvudvärk, het torr hud, fysisk utmattning och ibland fysisk kollaps och koma.